

C

Cultura Museus

Museu d'Història
de Catalunya

EXPOSICIÓ

al Reial Monestir de Santes Creus

Fins al 19 d'abril de 2009

JAUME I

Geografia, fets i memòria

Organitzada amb:

Consell de Mallorca

EXPOSICIONS ALS CONJUNTS MONUMENTALS DE CATALUNYA

Santes Creus. De monestir a monument 1821-1921

REIAL MONESTIR DE SANTES CREUS

Fins al 29 de març de 2009

Aiguamúrcia / Alt Camp

Creu de Vilabertran: la restauració

CANÒNICA DE SANTA MARIA

DE VILABERTRAN

Fins al 29 de març de 2009

Vilabertran / Alt Empordà

ÚLTIMES SETMANES

Museu d'Història de Catalunya
Plaça de Pau Vila, 3 / 08003 Barcelona
Tel. 93 225 47 00 / www.mhcat.catGeneralitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

AVUI+ CAM el Periòdic metró Pioneer

L'autor algerià d'expressió francesa Boualem Sansal (1949), enginyer i doctor en economia, va començar a escriure de gran, a cinquanta anys. La seva cinquena novel·la, *El poble de l'alemany o el diari dels germans Schiller*, editada l'any passat a París, acaba de ser publicada per Columna en versió de Pau Joan Hernández. És la novel·la amb la qual ha obtingut més distincions i més ressò. Hi estableix un paral·lel entre l'islam i el nazisme.

—Vàreu començar a escriure de gran. De jove no havíeu pensat mai a ser escriptor?

—De jove, mai. Havia escrit llibres científics i tècnics, però novel·les, no. I no m'havia passat pel cap d'escriure'n. Malgrat això, cal dir que he llegit molta literatura, de sempre. I que adoro la novel·la.

—I per què us hi vàreu posar?

—No perquè volgués, sinó perquè al meu país hi havia la guerra civil, un conflicte que no em sabia explicar amb les anàlisis racionals que feia. No em sabia explicar la violència islamista i de cop i volta em vaig trobar amb la ficció, perquè em permetia de comprendre millor el fenomen.

—L'esclat de la guerra civil, i l'aparició de l'islamisme radical, us va agafar per sorpresa?

—Del tot. No ho hauria pensat mai. I no era sol. Ningú a Algèria no havia pensat en aquesta hipòtesi. Crèiem que l'islamisme era un moviment, a més de religiós, social, un moviment social greu, però res més. Si hagués estat producte de la misèria, de la pobresa, el fenomen hauria estat diferent. Però era religiós, més profund, i ningú no el va copsar. Algèria, per culpa de la dictadura i les dificultats quotidianes, com la desocupació, patia problemes greus i sabíem que el govern s'enduriria per controlar la situació. I no, la guerra civil esclatà en 24 hores.

—Establiu un paral·lel entre l'islamisme i el nazisme, n'esborreu la frontera. Com hi arribeu?

—Quan l'islamisme apareix a Algèria, com tothom, vaig intentar analitzar-lo. I ho vaig fer a través del culte del líder, que és de fet un guia, és a dir, el *Führer*. Els guies de l'islam i Hitler coincideixen en la voluntat de depurar la societat,

“L’islamisme, que idolatrava Hitler, arriba al mateix lloc que el nazisme”

Boualem Sansal, escriptor algerià d’expressió francesa, creu que l’islamisme i el nazisme tenen molts punts en comú. Ha desenvolupat la seva idea a través d’una novel·la, ‘El poble de l’alemany o els diaris dels germans Schiller’. Aquí recorda, a més, la gran amistat de Hitler amb els pobles àrabs.

TINA BAGUE

d’eliminar o fer fora els qui no són com ells. I em deia que això no era possible, perquè l’islamisme, a diferència del nazisme, surt de la religió, utilitza la religió com a ideologia. Però arriba al mateix lloc que el nazisme: té una actitud feixista, genocida. I, durant tota la guerra civil, aquest paral·lelisme se’m va fer clar.

—**Només heu observat l’islamisme fonamentalista algerià?**

—No. He vist que a l’Afganistan, l’Iraq o Egipte, l’islamisme evolucionava cap al feixisme. La diferència és que el nazisme tenia al darrere un sol estat-nació i, en canvi, l’islamisme, no. Té més de mil milions de persones, a tot el món, per bé que els estats àrabs sumen només 300, 350 milions d’habitants.

—**La llavor del mal ja és en l’islamisme pacífic?**

—Sí. Crec que sí. Les religions monoteistes són per essència totalitàries, perquè volen imposar veritats en tots els àmbits. L’islam és religió i és societat i té una presència tan forta a la societat que pot derivar cap a l’islamisme radical, violent. El cristianisme va ser totalitari i excloent, però ja ha deixat de ser-ho, perquè ha travessat l’etapa de la il·lustració. Però l’islamisme ha quedat fixat al segon segle i rebutja tot allò que ha vingut després. I busca imposar-se per la força, com el cristianisme inquisitorial de l’edat mitjana.

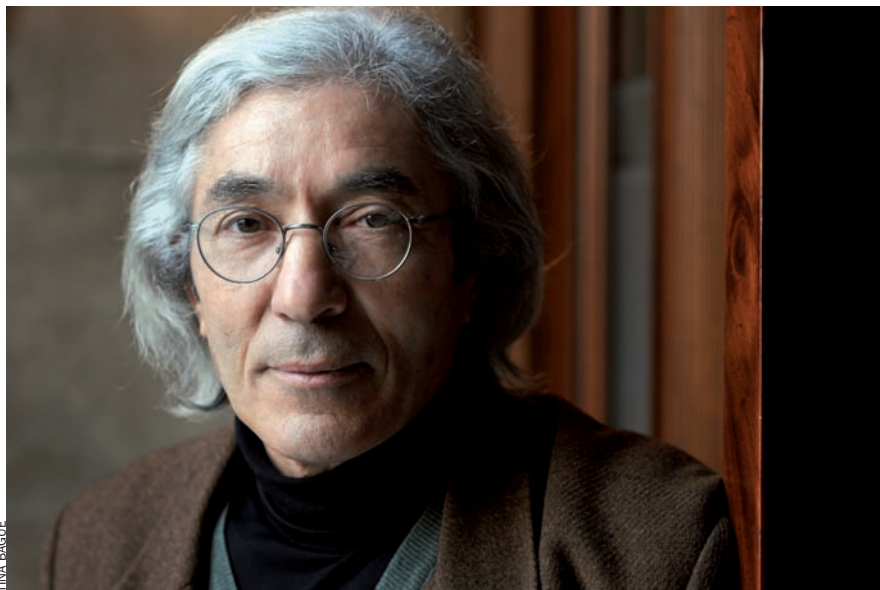
—**L’estat democràtic ha de prohibir l’islamisme com es prohibeixen els partits feixistes, és a dir, els partits que volen posar fi al sistema democràtic?**

—A Algèria, aquest ha estat el gran debat. I s’ha arribat a la conclusió que la prohibició no és cap bon remei. No és la solució, perquè llavors es mourà en la clandestinitat, com el Front Islàmic de Salvació, el FIS. Per això ha calgut legalitzar-los. Prohibir no resol res.

—**Com cal combatre’ls, doncs?**

—Amb més força i unió per part dels partits demòcrates i laics. El combat

“A les mesquites dels països àrabs s’assegurava que Hitler eliminaria els jueus, els francesos i els anglesos”

TINA BAGUE

L'escriptor Boualem Sansal no pot publicar a Algèria: el govern hi prohibeix la venda dels seus llibres.

ha de ser polític. Com a França amb el Front Nacional, quan, a la segona volta de les eleccions, tots es van unir amb Chirac contra Le Pen.

—**Ara com ara, és impossible que aconseguixin el poder, a Algèria?**

—No és exclòs. Els islamistes dits moderats ja són al poder. Hi ha ministres i diputats. No, no hem pas acabat l’islamisme. Encara tenen moltes possibilitats, a Algèria. També a Egipte. Al Líban no són lluny del poder. A Palestina, Hamàs –fonamentalista– és l’organització amb més poder. Al Marroc, són a l’assemblea nacional. I es van estenent per Europa. A França, organitzacions islamistes reconegudes oficialment negocien amb el govern. Jo diria que l’islamisme ha progressat. S’aprofiten de la feblesa de la democràcia. La crisi econòmica mundial els ajudarà molt.

—**La vostra novel·la parla d’un fill de pare alemany i mare algeriana que descobreix el passat nazi del pare, antic oficial de la SS. Hi havia nazis a Algèria, s’hi van refugiar?**

—Sí. Hi va haver una fuga important de nazis vers el món àrab. En especial a Egipte i l’Iran. Ara s’ha mort un doctor amagat a Egipte. No tots els nazis se’n van anar a l’Amèrica del Sud. Molts

es van quedar als països àrabs perquè hi havia una gran demanda d’experts militars. També hi havia un substrat històric, una simpatia dels islamistes cap a Hitler.

—**Com es va traduir aquesta relació entre el nazisme i l’islamisme?**

—Hitler utilitza els països àrabs colonitzats per França i Anglaterra perquè s’hi enfrontin. El líder àrab Amin el-Huisseini, gran mufti de Jerusalem, va ser acollit per Hitler i impulsà una forta campanya contra francesos i anglesos en el món islàmic. Tots dos compartien el mateix antisemitisme. Quan el mufti va ser invitat a Berlín va anar-hi acompanyat d’imams de tot el món musulmà. Hitler els va prometre que, derrotades França i la Gran Bretanya, recuperarien la independència. A les mesquites, s’assegurava que Hitler eliminaria jueus, francesos i anglesos i s’animava la gent a combatre al costat dels nazis. Milers de joves àrabs es van integrar a l’exèrcit i la SS. Derrotada Alemanya, van tornar al seus països i van treballar en xarxes de protecció dels nazis refugiats. Hi va haver una compenetració entre els antics combatents àrabs i els nazis. Tot això va crear un corrent de simpatia dels islamistes cap als nazis que ha funcionat

anys i anys. I quan es va reforçar el nacionalisme als països àrabs, aquells joves van rebre l’ajut dels antics nazis. Els nazis refugiats van donar suport als moviments nacionalistes independentistes.

—**La literatura, comentàveu, us ha donat respostes que no trobàveu amb l’anàlisi dels fets. Però, com acostuma a fer la literatura, no us ha provocat més preguntes?**

—Sí, sens dubte. La literatura ens porta a interrogar-nos sobre la naturalesa humana. Perquè, al final, el nostre problema no és econòmic ni militar, es troba en la naturalesa humana. No sabem dominar la nostra tendència al mal. Ara s’ha produït una crisi econòmica, però, realment, és la crisi de l’egoisme.

—**Ara quina és la vostra situació, com a escriptor, al vostre país?**

—No tinc feina. Era un alt funcionari del Ministeri d’Indústria i em van despatxar.

—**I no podeu treballar al sector privat?**

—No m’interessa, perquè és com el rus, mafiós i moralment inacceptable. Prospera amb la corrupció. No tinc cap més opció que viure dels llibres. Fins i tot la meua dona, que és professora d’institut, ha hagut de deixar la feina després de l’aparició d’aquest llibre. En atacar els nazis, s’ha dit que era un llibre que defensava els jueus.

—**Sí que tenen força, els llibres a Algèria.**

—No són els llibres, sinó la premsa. Els meus llibres hi són prohibits i només es poden llegir d’amagat si algú te’ls porta de França, de sotamà. Però quan es va publicar a França, durant mesos i mesos apareixien cada dia articles a la premsa tractant-me de traïdor, de sionista, de venut a Israel. La dona rebia insults i amenaces constants. Els estudiants li van dir que el seu marit era un traïdor, i això va ser la gota que va fer vessar el got.

—**En contrapartida, l’autor egipci de *L’edifici Iaqubian*, Alaa Al Aswani, pot denunciar la corrupció política del seu país i no li prohibeixen pas els llibres.**

—N’he parlat amb ell, d’això. La diferència és que a Egipte hi ha una societat civil. I la societat civil d’Algèria és a França, bàsicament.

Lluís Bonada